

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — DEPTUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
— INAPOIAZĂ. —

Unirea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 50 Lei
Pe 6 luni . . . 26 Lei
Pe 3 luni . . . 14 Lei

Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 3 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Messis quidem multa...

(=) Sunt cuvintele Mântuitorului, care se plânge de puținătatea lucrătorilor în câmpul de muncă al Domnului, unde secerișul este atât de bogat. Și cuvintele acestea pare-că niciodată n'au fost mai actuale decât în zilele noastre, când de pretutindeni s'aude tânguirea celor puși de Spiritul sfânt să cârmuiască biserica lui Dumnezeu, că: *secerișul este mult, iară lucrătorii puțini.*

Cutare arhiereu impune credincioșilor săi rugăciuni și jertfe pentru sporirea muncitorilor în via Domnului. Un altul cearcă să delătore cauzele despre cari crede că stau la rădăcina acestui rău, indemnând familiile creștine și preoțimea să de o atențiune cât mai mare acestei importante chestiuni. Cu toții sunt însă de acord, că dacă și Mântuitorul a avut motiv să se plângă, zilele noastre ne imbie motive mult mai puternice pentru aceasta.

În biserica noastră se resimte lipsa de preoți numai de după războiu. Admiterea căsătoriei, dar mai ales împrejurările particulare între cari am trăit sub era maghiară, au făcut că mai înainte seminarile noastre teologice să nu se poată plânge de surescenența necesară, putându-se chiar lauda cu una din cele mai alese. Azi nu mai e cazul. Dintre elementele mai bune se îndreaptă azi foarte puțini către statul preoțesc și chiar dintre celelalte se prezintă la concurs un număr atât de redus, încât abia se poate satisface trebuințelor celor mai arzătoare. Și asta într-o vreme, când neamul nostru are lipsă, mai mult decât oricând, ca pretutindeni să se audă cuvântul de îndrumare și înălțare morală al preoțimei creștine.

Va trebui deci să lucrăm din toate puterile, ca lucrurile să se schimbe spre bine. Și, pentru împrejurările noastre, lucrul acesta nici nu este tocmai prea greu.

Familiile — în cea mai mare parte încă tot de țărani —, de unde se recrutează clasa noastră intelectuală, trăește și azi într-o atmosferă, care este destul de potrivită pentru a apropia odraslele lor de altarele Domnului. Mai adaugând apoi acestor familii de țărani, familiile preoților noștri, cari în chip deosebit pot fi socotite de cuiburi ale chemării preoțești, va trebui să spunem că primii pași ai tinerimii noastre se îndreaptă în chip firesc spre serviciul bisericesc chiar dela vatra părinților. Trebuie numai ea preoțimea noastră, dar cu deosebirea aceia cari pot să aibă asupra lor o hotărâtoare influență în cursul anilor de liceu — ne gândim mai ales la profesorii noștri de religie —, de fapt să alimenteze cu toate mijloacele dispoziția atât de favorabilă preoției din cele mai multe suflete tinere, pe cari le conduc.

În punctul acesta nu va strica poate observarea, că pe viitor va trebui să grăjim puțin mai bine, decât până acum, cui încredințăm posturile de profesori ai religiunii dela

școlile secundare. Ele sunt din cele mai importante, nu numai pentru trezirea și alimentarea chemărilor preoțești, ci pentru sufletul și mentalitatea întregii generații de mâine a intelectualilor noștri, și de aceea nici o altă considerație nu poate să aibă cuvânt în alegerea acestor profesori, decât singur aptitudinile lor personale, cari pot să garanteze, că încredințându-li-se locuri atât de importante, vor face ispravă.

Cea mai mare greutate pentru a avea contingentul necesar de preoți buni o constituie, fără îndoială, *situația materială a preoțimii.* Această situație nu numai că nu este escelentă, dar nu este nici măcar mulțumitoare. Nu zice nime, că nu s'au făcut sub respectul acestor anumite îmbunătățiri, dar iarăși va trebui să admită oricine, că pentru a se restabili echilibrul social și pentru a se da preoțimii posibilitatea unui traiu, care să-l pună la adăpostul grijilor pâinii de toate zilele, este neapărat de lipsă ca întregirile ce-i revin dela stat să fie urcate în mod simțitor. Cu deosebire în anumite părți ale bisericii noastre, ca bunăoară în atâtea locuri ale eparhiei Lugojului, unde lipsesc cu totul sesiunile parohiale, situația este aproape insuportabilă.

O simte aceasta și statul. El are tot interesul, ca ordinea publică să nu fie susținută prin jandarmerie și stare de asediu, ci prin cea superioară înțelegere a rosturilor vieții de stat, care nu poate să intre în inimi decât pe calea bisericii. De aceea face foarte bine dacă rechiamă pe preoții cari și-au căutat și alte îndeletniciri la altarele și amvoanele lor, dar nu trebuie să scape din vedere, că acești preoți dacă s'au înstrăinat de altare, au făcut-o — în cea mai mare parte — *pentru că creșterea cinstită a familiei lor reclama venite mai mari decât acelea pe cari puteau să le aibă de acolo.*

Rechiamăți la altare de marile interese ale statului și poțitiți din partea bisericii care-i reprimște cu drag, *preoții trebuie să urmeze invitației, dar statul, la rândul său, are datoria să nu-și uite de dăușii.* O aranjare potrivită a venitelor clerului va fi în aceeași vreme și cel mai puternic indemn pentru ca seminarile noastre să aibă de nou contingentul necesar pentru umplerea atâtor goluri rămase pe urma războiului și încă un contingent recrutat din elemente tot atât de bune ca și'n trecut.

Nici o jertfă nu poate fi socotită în scopul acesta prea mare și de aceea suntem siguri, că, mai curând ori mai târziu, *se vor găsi bărbații de stat, cari să înțeleagă aceasta.* A ne îndoii despre acest lucru, ar însemna să ne îndoim despre viitorul bun al neamului nostru. Aceasta însă să nu fie!

Și până atunci să facem cu toții tot ce ne stă în putere, ca la secerișul bogat al Domnului să nu avem lucrători prea puțini.

O chemare la datorie. O circulară a ministerului cultelor, trimisă de curând tuturor Ordinariatelor bisericești din Transilvania, le invită să iee toate măsurile „pentru-ca preoții să rămână numai preoți”, punându-le în vedere că ministerul în nici un caz nu va plăti pe preoții, cari ocupă funcțiuni străine de rosturile bisericii.

Mult mai importantă decât această dispoziție, ni-se pare motivarea ei, care spune, că angajându-se preotul în mai multe părți, și cu deosebire în slujbe străine de biserică, este nevoit să-și neglijeze ocupațiunile sale profesionale. Or, „statul plătește preoțimea pentru opera de morală și cultură cu care aceasta contribuie la întărirea sufletului cetățenilor și la înălțarea lor morală; și fiindcă opera aceasta reclamă toate puterile și energiile unui om, este evident, că *acest om trebuie să fie întreg al slujbei sale.*”

Lucrul este foarte adevărat și ne bucurăm, că s'a luat această măsură. Dar ne bucurăm nu pentru măsura în sine, ci pentru atențiunea pe care ministerul înțelege s'o dea operei săvârșite de preoțime și mai ales pentru consecințele pe cari va trebui să le aibă această dispoziție ministerială. Ceice, pe lângă preoție au căutat și alte ocupațiuni, poate chiar „străine de biserică”, au făcut-o pentru a putea trăi. Iar dacă acum ministrul îi cheamă la datorie — și bine face! —, trebuie să se îngrijească, în schimb, *să le facă traiul posibil în legătură cu altarul*, pe care urmează să-l servească de acum iarăși fără nici o preocupare de alt ordin.

Este o datorie aceasta, pe care un minister, care se arată atât de preocupat de valorile ideale în serviciul cărora stă preoțimea, nu poate s'o neglijeze mult timp.

„Indexul” și presa noastră. Din prilejul punerii la „Index”-ul cărților oprite de biserica Romei a tuturor operelor lui Anatole France, aproape întreagă presa română a făcut spirite pe contul acestei instituții, pe care libertinismul de azi nu prea poate s'o mistue. O gazetă din Cluj, pe care nu vrem s'o numim de astădată, are însă o „notă”, care se ocupă, tot cu răutate, dar în serios de această chestiune la ordinea zilei. Această notă nu poate să rămână fără un răspuns.

Ci-că, afară de Anatole France ar mai fi ajuns pe „Index”, cu vre-o 10 ani mai înainte, și un alt scriitor universal Maeterlinck, „poetul inconștientului și gânditorul tuturor misterelor”, cum îl numește. Și dacă se întreabă, că de ce s'a făcut aceasta, crede, că poate răspunde: „fiindcă era unul din puținii scriitori, cari într-o epocă a mașinismului mai credea în mistere și contribuia astfel la întărirea religiozității”. Pentru Anatole France nu mai găsește, ce-i drept, acelaș temei de mirare, „fiindcă — de! — acesta e un epicurean păgân și foarte primejdios dogmelor”, dar cu toate acestea condamnă acest „anacronism”, și „imprudență”,

asupra căreia marele academician francez va avea de acum prilejul de-a serie „un nou roman de înaltă și fină ironie despre ultimele ecouri ale evului mediu“. Tocmai de aceea crede, că „spiritul liberal“ și „intelectualul cu tendințe de reformă modernă“, care este noul Papă, nu poate să fi aprobat această măsură, luată neapărat fără de știrea lui, și de aceea el va opri desigur ca pe viitor să se mai producă astfel de anahonisme.

Or, lucrurile stau puțin altfel! Decretul din chestiune a s. Congregației a Indicelui spune expres, că măsura această disciplinară s'a luat cu știrea și aprobarea sfântului Părinte. Și cine cunoaște puțin sollicitudinea deosebită cu care se lucrează la Roma, cu deosebire în ce privește chestiuni atât de gingașe cum este aceasta, nu putea să se îndoiască un singur moment, că Anatole France ar fi ajuns la „Index“ fără de știrea Papei. Dacă totuși se face aceasta, este, pentru că multă lume nu poate să înțeleagă, mai ales la noi, unde atmosfera creată de biserica ortodoxă este atât de ostilă spiritului bisericesc genuin, că punerea la „Index“ a unei opere nu înseamnă sporirea desigur neintenționată a edițiilor, ci este un advertisement necesar, pe care orice autoritate bisericească ce se respectă e dator să-l dea credincioșilor săi, față de orice acțiune care poate să primejduiască rezultatele la cari tinde. Și dacă biserica Romei o face, înseamnă — despre asta poate fi sigur oricine —, că cunoscând ea mentalitatea credincioșilor săi, știe, că e bine s'o facă. Punerea la „Index“ va spori poate numărul edițiilor outăruii răsvrătit împotriva legii sfinte și imutabile propuse de Mântuitorul, dar de altă parte e sigur, că prin ea această lege se întărește nespuse de mult în mii și milioane de inimi.

Organul dela Cluj — căci de „spiritele“ celorlalte nu ne ocupăm — face deci foarte rău, că nu cearcă să pătrundă ceva mai adânc în chestiuni, cari nu pot fi discutate serios în forma cum a făcut-o.

Cetiți și răspândiți:

„Unirea!“

Spre noua constituție.

— Mitropolitul Bălan la Hamba — Orientările dlui Dissescu, autorul așteptatului de constituție — Umilirea bisericii noastre. —

În 18 Iulie a. c. s'a făcut împrăștierea la Hamba, fiind de față din partea guvernului: dd. I. C. Brătianu, Duca și Constantinescu. Românii din această comună aparțin cu toții bisericii gr.-catolice și de aceea ne așteptam, că cel puțin cu astfel de ocazii se va evita jicnirea bisericii noastre.

Ne-am înșelat!

Mitropolitul Sibiiului N. Bălan, însoțit de suita sa, s'a prezentat în comuna aceasta curat unită și a făcut sfințirea apei —, deși știa foarte bine, că prefectura județului Sibiiu din bună vreme a fost făcută atentă din partea preotului local Ion Ciortea, că singurul arhieru îndreptățit a face acest serviciu — la caz, că se dorește participarea unui arhieru — este I. P. S. Mitropolitul Blajului.

Părintele Ciortea primind asigurări din partea dlui prefect, că Mitr. Bălan nu va fi chemat, a invitat pe părintele protopop Togan și câțiva preoți din jur, între cari și pe subsemnatul.

Părintele Togan auzind de cu seara, că va servi Mitr. Bălan, n'a venit. Ceilalți preoți la ora statorită în program așteptam împreună cu sătenii din Hamba și jur sosirea ministrilor.

Intr'un târziu sosește prefectul, senatorul Dissescu, consilierul agricol etc. etc. Automobilul ministerial întârzie, fiindcă — după cum ne lămurește dl Dissescu, — a trebuit să aștepte pe mitropolitul Bălan.

Când i-am spus dlui Dissescu, că se face foarte rău invitându-se Mitropolitul Bălan să servească într'o parohie curat unită, ne-a spus, că religia ortodoxă e religie de stat și că prin urmare reprezentantul ei este singurul chemat de-a servi la astfel de ocazii.

I-am atras atenția dlui Dissescu, că suntem în Transilvania, și noi nu cunoaștem și nici nu vrem să cunoaștem religie de stat și că ar fi destul de dureros, că acum, când se pregătește constituția, nouă Românilor uniți să ni-se pregătească o situație, care nu poate să producă de-

cât cea mai îndreptățită revoltă în toți fiii bisericii române unite, cari nu se vor învoi niciodată ca în cadrele proprii lor să fie socotiți ca cetățeni de a doua mână, și asta numai pentru că prin legăturile lor bisericești cu Roma papală au contribuit în atât de mare măsură la trezirea și susținerea sentimentului național în părțile acestea.

În cursul discuției am constatat cu durere, ce puțin cunoaște dl Dissescu istoria bisericii unite, căci altcum n'ar fi spus, că uniții ne-am dat cu Ungurii, că suntem un număr dispărent, precum și alte curiozități, cari te făceau să zimbești compătitor. Și pentru toate acestea se referă la date, puse la îndemână din partea ardelenilor. Când a pomenit și cazul bisericii „Brâncoveanu“, care după comunicările cari i-le-a făcut vestitul protopop Borzea, a fost răpită de uniți cu ajutorul Ungurilor, am răs cu hohot și i-am spus: Dle Dissescu dacă-i vorba să-i dați protopopului Borza biserica din Făgăraș, biserica primului arhieru unit, atunci ar trebui să dați ortodoxilor, ori poate mai curând calvinilor, toate bisericile unite din Ardeal, fiindcă înainte de unirea dela 1700 Românii uniți nu aveau nici o singură biserică unită.

I-am recomandat dlui Dissescu, Istoria bisericească a dlui I. Georgescu. L-am rugat s'o studieze și se va convinge, că biserica unită n'a avut nici un arhieru trădător de neam, fără a avut pe Inocențiu M. Clein, care de dragul neamului a părăsit cărja de arhieru. Pe Mangra și soții să-i caute în istoria profesorului Lupăș. Din scrisul dlui Georgescu se va convinge, că deșteptarea și propășirea neamului românesc a pornit din Blaj — și s'a făcut cu ajutorul nenumăraților învățați, cari au deșteptat nu numai pe frații ortodoxi din Ardeal, ci și pe cei din vechiul regat.

Am terminat discuția, fiindcă și-a făcut apariția automobilul dlui Brătianu, în care era și Mitropolitul Bălan.

După vorbirile de bineventare am mers cu toții la averea bisericii săsești, situată pe culmea unui deal mare și sterp, unde s'a făcut sfințirea apei din partea Mitr. Bălan. S'au rostit cuvântări din partea acestuia, a primul

□ □ Foiața „Unirii“. □ □

O apoteoză a Blajului.

— Vorbirea dlui Dr. Aurel Văleanu, avocat în Lugoj, ținută la serenada dată cu prilejul instalării Preasfințitului Dr. Alexandru Nicolescu. —

Preasfinte Părinte!

Ilustrisime Domnule Episcop!

Ne-am adunat în fața reședinței Preasfinției Voastre ca să ne manifestăm bucuria, pentru că Dumnezeu ne-a învrednicit cu un Arhieru, care e podoaba Clerului și a neamului. Ne-am adunat aici, ca să dăm dovada iubirei noastre, ce o simțim față de Preasfinția Voastră.

Am avut mari Arhieri, cari cu litere de aur și-au înscris numele lor în istoria neamului. Afirm cu cea mai curată conștiință, că întru nimica nu ați rămas în urma marilor noștri arhieri; din contra ceea ce Vă pune în fruntea lor e acel complex al virtuților, cu cari V'a înzestrat Dumnezeu.

Cel care dela așa o înălțime a științei poate privi lumea și frământarea milioanei de oameni, toți inferiori lui, cel care e înzestrat cu un așa talent, cel care dispune de așa putere de muncă și energie, de atâta simț de datorie și disciplină, cel care duce o viață atât de cinstită, acela, în posesiunea acestor formidabile puteri, ar putea fi cel mai temut om al societății ome-

nești. Preasfinția Voastră însă cu modestia și smerenia biblică, cu căldura și bunătatea inimei, cu blândețea, apăsarea, pare-că în tot momentul ați voi să îmbrățișați toată lumea și eu o îmbrățișare să stringeți la debilul piept întreaga omenime.

Și dacă ne gândim, că această figură providențială a fost și cel mai neînfrânt luptător național, care în zilele de suferințe a luptat în rândurile dintâi ale luptătorilor noștri, atunci se va pricepe iubirea ce o simțim și manifestăm față de Preasfinția Voastră.

Iubirea noastră e sinceră și adevărată, căci izvorește din cel mai surt idealism, din cea mai adâncă recunoștință. Numai noi: fiii nimănui, fii ai suferinței, știm să iubim cu atâta căldură și să fim atât de adânc și sincer recunoscători față de luptătorii neamului. Noi, cari sute de ani am preferit oprimarea și sărăcia, am renunțat pentru ideal la bogățiile și onorurile lummești, am și rămas săraci, ca vai de noi, am făcut cultul sărăciei, ne-am frământat, ne-am zbatut și am trăit numai în dor după ideal, și în aceste zbatări grele și dor după ideal, s'a format în noi cel mai genuin idealism, cea mai statornică credință și o iubire de neam atât de fierbinte, încât ea e aproape fără pereche în istoria popoarelor.

Iacă taina iubirii noastre față de luptătorii neamului!

Ei au condus mărățele lupte pentru ideal, cari au trebuit să ducă la unitatea națională,

pentru că aceste lupte au fost purtate și inspirate de cel mai genuin idealism, de cea mai caldă iubire de neam, de cea mai neclintită credință și cel mai curat creștinism.

Cuibul luptătorilor neamului nostru a fost sfântul și eternul Blaj! Blajul, cu tradițiile lui scumpe fiecărui suflet românesc!

Din acest sfânt cuib au zburat roziurile fanaticilor și idealștilor Apostoli ai neamului, cari au deșteptat neamul românesc și au pus temelie unității naționale. Blajul a alțoit și picurat în vinele noastre căldura idealismului, a creștinismului curat, iubirea de neam, intransigența națională, statornicia în credință și caracter.

Zeci de mii de luptători naționali au ieșit din oțelăriile de caracter ale Blajului. Partea mai mare a acestor luptători naționali au ocupat modestele case parohiale, unde aproape fiecare a devenit un Apostol, un misionar al culturii creștine și al idealului național, un propovăduitor al idealismului, al iubirei de neam, al celui mai curat creștinism, al iubirei de muncă, de datorie și disciplină și al statorniciei în credință și caracter.

Iacă explicația și taina, pentru ce aceste roziuri, ieșite din acest focal al culturii române, în mare parte preoți uniți, și în zilele grele de azi și-au păstrat statornicia în principii și credință, socotindu-le ca pe ceva clenodii sfinte moștenite dela părinți.

Nici nu se poate altfel!

ministrul și a preotului evanghelic și s'a tras brazda cu plugul tras de 6 boi, ținând de coarne dnii: Brătianu și Constantinescu, un orfan și o văduvă de războiu, pentru cari s'au designat loturile pe această culme de deal. — Dnii ministrii, Mitru. Balan și întreaga suită au plecat apoi la Ocna Sibiului, la banchet, iar noi ne-am întors acasă, deplin edificați.

Notez, că'n decursul vorbirii preotului evanghelic, d. secretar general din Cluj, Petrini, m'a întrebat, că unde-i preotul local Ciortea să vorbească. I-am spus, că nu vorbește — fiindcă *în astfel de împrejurări nu poate să vorbească*. Dl Petrini a comunicat acest lucru dlui prim-ministru, care din spusele părintelui Ciortea a avut ocazie să cunoască în amănunte insulta adusă și cu acest prilej bisericii noastre.

Meminisse iuvabit.

Pr. Romul Moldovan.

O nouă vizitație canonică.

După o odihnă de mai puțin de o lună, Preasfințitul Iuliu al Gherlei pleacă în 12 August pentru alte trei săptămâni în vizitație canonică în părțile Lăpușului și o parte a Maramurășului încă nevizitat. Opera aceasta de apostolie este desigur unul din cele mai potrivite mijloace pentru întărirea credinței și îndrumarea moravurilor pe cărările sublimiei concepții de viață creștină. De aceea lăsdăm să urmeze în întregime frumoasele cuvinte, cu cari Preasfințitul Gherlei însoțește programul acestei nouă apostolii, a treia în cursul acestui an.

Ele sunt următoarele:

Regenerarea sufletească a poporului reclamă punerea în lucrare a tuturor energiilor de viață din sinul bisericii lui Hristos. Pentru trezirea lor cât mai grabnică, înviorat de razele credinței, primite, mai pe urmă, din sufletul poporului credincios de pe frumoasele plaiuri din Sălaj și Sătmar, cărarea Evangheliei mă duce, de data aceasta, în părțile Lăpușului și apoi în comunele din Maramurăș, remase încă nevizitate, — după cum urmează:

August 12 Drăghia—Dealul mare—Coruieni.

Părinții și strămoșii noștri s'au adăpat la izvoarele eternei culturi latine, propovăduindă de cele mai mari figuri ale neamului, cari cu luptele lor au scris cele mai glorioase pagini ale istoriei neamului nostru. Ei au fost înpirăți și stăpâniți de cuvintele sfinte ale lui Micu-Klein: »Mult este a fi născut Român!« și ale Mitropolitului Alexandru Șterca Suluț, care a lăsat cu limbă de moarte ca pe piatra mormântului său să se sape cuvintele zguduitoare: »Numai moartea mă desparte de națiune!«

Părinții noștri au fost de față la marea Adunare Națională, între cei 40.000 de țărani întruniți acolo, ca să se inspire de graiul de arhanghel al marelui Simion Bărnuțiu, care cu 70 ani mai înainte propovăduia ideile de autodeterminare a popoarelor, pentru cari — cu 70 de ani în urmă — Wilson a devenit cel mai celebru om al lumii și pe urmă cărei idei s'au zguduit din țărâni lumea întreagă.

Câmpul libertății, crucea lui Iancu, Piatra Libertății, clopotul cel mare al Catedralei din Blaj, care chiema pe cei 40.000 Români la marea Adunare Națională, amvonul, de pe care resuna graiul de arhanghel al marelui Simion Bărnuțiu, — toate ne sunt clenodii sfinte moștenite dela părinți și moș-strămoși. Simțim fiori numai la simpla amintire a acestor locuri și lucruri sfinte, cari trebuie să te înalță sufletește.

Cel care s'a adăpat la aceste sfinte izvoare acela nu-și va schimba principiile, precum se obicinuește în zilele noastre cu atâta nerușinare.

August 13 Lăpușul unguresc — Cufoaia.

- „ 14 Boereni—Rohia—Poiana porcului.
- „ 15 Dobric — Costeni.
- „ 16 Rogoz—Libotin—Ungureni—Cupșeni.
- „ 17 Suciul de jos — Suciul de sus.
- „ 18 Groși — Larga.
- „ 19 Lăpușul rom. (2 bis.)—Poiana Botizei.
- „ 20 Băiuț — Strîmbu.
- „ 21 Capnicul de sus — Capnicul de jos.
- „ 22 Budești — Sârbi.
- „ 23 Breb — Hoteni.
- „ 24 Văleni — Slătioara.
- „ 25 Glod — Șaieu.
- „ 26 Botiza — Poieni.
- „ 27 Dragomirești (sfințire de biserică).
- „ 28 Mănăstirea Moiseiului.

Sept. 3 Telciu (sfințire de biserică).

La picioarele Maicii Domnului dela Moiseiu, dorese din toată inima să revăd toți fiii Maramurășului credincios, pentru îmbrățișarea din nou a sufletelor noastre.

Pentru aceea Onorat Frățile Voastre, reamintind poporului iubit zilele de praznic sufletește din anul trecut, îi veți împărtași, că mânat de dorul inimei mele, amăsurat cuvântului dat, cu ajutorul Domnului viu să-i revăd la izorul mângâierilor dela picioarele Petrosului. Să alerge dară tot sufletul insetat de alinare, ca împreună să cersim dela Domnul harul iubirii sale de oameni.

„Fraților, Vă rog pe voi pentru Domnul nostru Isus Hristos, și pentru dragostea Spiritului, ca împreună cu mine să Vă nevoiți întru rugăciuni pentru mine către Dumnezeu, ca să fie slujba mea bineprimită... ca cu bucurie să viu la voi cu voia lui Dumnezeu și să mă odihnesc împreună cu voi.

Iară Dumnezeuul păcii cu voi cu toți. Amin“ (Rom. 15, 30—3).

Revista bisericească.

Contrar hotărîrilor anterioare ale conferențelor episcopicești, ca seminariile să se centralizeze la Blaj în jurul academiei teologice de aici, Preaveneratul Ordinariat de Oradea-

Și iată-mă ajuns la concluziile, pe cari doresc să le trag.

Preasfinte Părinte!

Dvoastră, ca exemplar clasic a culturai Blajului, al idealizmului, o tulpină puternică plămădită și crescută în pământul sfânt al Blajului, în atmosfera celui mai adevărat creștinism, a iubirii de neam și a statorniciei în credință și caracter, înzestrat de Dumnezeu cu acel complex al virtuților și a celor mai distinsse calități sufletești, cari V'au înălțat acolo unde stați, aveți o mare misiune de împlinit aici, unde aproape cu desăvârșire lipsește avântul idealizmului, statornicia în credință și unde asupra vieții publice stăpânesc mari și profunde neajunsuri.

Dumnezeu sa Vă dea sănătatea și zile multe, ca să puteți lucra la marea operă națională și creștină ce Vă așteaptă, și să sădiți și răspândiți în aceste plaiuri frumoase și de Dumnezeu binecuvântate: idealizmul, creștinismul adevărat și însuflețirea pentru ideal, ca se săvârșim adevărata eliberare a neamului românesc, creiând geniul unitar românesc, atât de necesar pentru a putea să-și înceapă misiunea sa istorică.

Să trăiți Preasfințite Părinte la mulți ani!

Dr. Aurel Văleanu.

Cereți pretutindeni „Unirea“!

Mare va deschide, cu începerea noului an școlar, primul curs al propriei sale *academii teologice*, așa că pe viitor numai clericilor de pe cursul III—IV vor mai fi trimiși în seminarul nostru arhiepiscopesc. Asupra acestei hotărîri vom mai reveni.

Din Belgrad se anunță, că guvernul iugoslav a căzut de acord cu sf. Scaun al Romei, ca în părțile Banatului, rupte de episcopia din Timișoara, să se facă un vicariat apostolic cu sediul în Becicherec. Un alt vicariat se va face, cu sediul în Subotica, din părțile aparținătoare la Bacica și Baranya, rupte din arhiepiscopia de Calocea. Din aceste vicariate se va crea apoi o nouă episcopie catolică, îndatăce se va putea conveni asupra persoanei, care va avea să-i fie episcop. Se știe anume, că Iugoslavia are concordat cu Vaticanul și astfel are cuvânt în numirea episcopilor catolici de pe teritoriul său.

Pe urma protestului ce s'a făcut din partea Vaticanului la Liga Națiunilor în *causa situației cultelor din Palestina*, înaltul comisar al acestei țări Sir Herbert Samuel s'a grăbit să facă o vizită la Papa. La întreprinderea acestuia, guvernul britanic a convenit mai nou, ca articolul dificultat de Vatican (14) din proiectul mandatului pentru Palestina să fie modificat. De acum hotărîrile comisiei bisericești, care are căderea de-a delimita proprietatea și atribuția diverselor sanctuare din Ierusalim și Pământul sfânt, nu vor fi definitive, admițându-se ingerința cultelor interesate.

Ziarele anunță, că adunarea constituantă din Riga a adoptat proiectul de *concordat încheiat între Vatican și guvernul Letoniei*.

La mănăstirea „Kila“, situată aproape de Sofia, s'a ținut în 16 Iulie, cu aprobarea Sinodului, un *congres al preoțimeii bulgare*, în care s'a hotărît excomunicarea membrilor guvernului din sinul bisericii ortodoxe și închiderea bisericilor pe timp de 3 luni. Aceasta ca răspuns la măsurile anticanonice ale puterii civile, care s'a atins de autoritatea sf. Sinod și de sfințenia credinței. Stările înecordate de până acum au ajuns deci în Bulgaria la un conflict acut între biserică și stat, ale cărui urmări nu vor întârzia să se arate cât mai curând.

După exemplul catolicilor din Oberammergau-ul Bavariei, s'a aranjat mai nou și în nordul Ungariei la Mikófalva o mare bină în liber, având în dos munți până la 1000 metri înălțime, pe care se duu cu mult succes *patimile Domnului*. De pretutindeni aleargă credincioșii cu miile să vadă aceste reprezentări frumoase și atât de edificatoare.

Sovietele au respins demersurile făcute de clerul anglican în favorul clerului rusesc, și astfel nici vorbă nu poate fi de ancheta la fața locului cerută de arhiepiscopul din Cantorbry.

O altă știre din lumea sovietelor spune, că guvernul rusesc este dispus să permită *catolicilor întrebuintarea bisericilor*, dacă clerul catolic se va angaja: 1. să nu combată bolșevismul 2. să se supună la toate decisiunile guvernului și 3. să renunțe la instruirea religioasă a copiilor sub 18 ani. Chiar și botezul s'ar putea conferi numai după această vârstă. — Până la o înțelegere va trebui deci să mai treacă multă apă pe Neva.

Mitropolia ortodoxă din București a fost despoiată în cursul războiului de toate clopotele sale afară de „marele clopot al mitropoliei“. Acesta face acum, prin graiul mitro-

politului primat, un călduros apel către credincioșii din București pentru a se putea aduna sumele necesare noilor clopote ce vor fi să se așeze în clopotnița istorică din dealul mitropoliei.

Știri mărunte.

Personale. Preasfințitul Alexandru al Lugojului a numit pe pâr. canonic *Ioan Boroș* de vicar general al eparhiei sale.

— P. V. Ordinariat de Gherla a numit în cursul ultimei vizitații canonice de arhidiacon onorar pe pâr. *Demetriu Coroian*, protopopul Sarvadului, de protopopi onorari pe: pâr. *Dr. George Bob*, profesor al academiei de teologie din Gherla, pâr. *Domitian Cupșa*, parohul Tășnadului, pâr. *Laurențiu Lobonțiu*, parohul Silvașului și pe pâr. *Vasile Sfura* parohul din Blagea, iar de parohi pe pâr. *Iuliu Pop* din Eriu-Mințent și pe pâr. *George Tohătan* din Satul nou.

Concurse. P. V. Ordinariat de Oradea publică, cu terminul de 1 Septembrie, concurs la parohiile *Petru* (prot. Lunca) și *Borodul-mare*.

O centenară științifică. Zilele acestea s'a serbat la Sorbona prima aniversară centenară a descifrării ieroglifelor, la care s'a ajuns prin *vestita piatră de Rosette*. Găsită în 1801 din partea unui ofițer francez, această piatră, cu inscripțiile ei paralele făcute cu caractere ieroglyfe, demotice (ieroglyfie populară) și grecești, a dat lui Champollion cheia pentru descifrarea scrierii ieroglyfe și prin aceasta a întregii culturi vechiu-egiptene. Rezultatul cercetărilor sale s'a publicat în 1822. Piatra de Rosette se găsește azi în British-Muzeum din Londra.

Locale. Măine, Dumineca sfinților Părinți, va predica în catedrală pâr. *Dr. Augustin Tatar*, profesor secundar.

— Joi, în săptămâna trecută, d. *C. Banu*, ministrul cultelor și artelor, s'a oprit pe câteva ceasuri la I. Preasfințitul mitropolit Vasile, pentru a lua avizul acestuia asupra unor chestiuni importante în legătură cu biserica noastră. De aici a plecat la Alba-Iulia.

Obiectele de artă ale Ardealului, în valoare de circa 20 milioane lei, transportate în cursul războiului la Budapesta și cari în senzul tratatelor de pace trebuiau restituite, au fost aduse acum de curând acasă din partea dlui *Dr. Coriolan Petran* dela Cluj. În cursul d. Petran va face câteva comunicări, din cari se va putea cunoaște importanța acestor obiecte de artă.

Mutarea capitalei. Chestiunea se agită de nou și de astădată foarte serios. Acum nu mai e vorba de-a o muta la Brăila, sau în vre-un alt port la Dunăre ori la mare, ci de-a o aduce în Ardeal, la Făgăraș ori Brașov, ba am citit chiar în numele Blajului nostru. Mai mult se vorbește de Brașov, unde pe lângă poziția destul de centrală și apropierea de Oltul care se poate face navigabil, ar mai avea și o situație strategică din cele mai favorabile. În curs de vre-o 10 ani s'ar putea face toate adaptările de lipsă și noua capitală nu ar mai fi expusă la nenumerabilele mizerii, pe care trebuie să le îndure Bucureștii de azi și de mâine, din cari nu se poate face nici când o capitală modernă. — Ideea nu ar fi rea, dar cum e vorba de Ardealul atâtor vizite ministeriale, cu și fără improprietăți, multă lume nu vrea să vadă în ea decât o foarte transparentă manevră politică. Bine ar fi să nu fie cazul!

La instituttele eparhiale ale Orășli s'au urcat, prin un cercular mai nou (12 Iulie) taxele de întreținere cu câte 1000 lei anual.

În seminarul domestic din Oradea se va plăti deci câte 3000 Lei, iar în internatele din Beiuș câte 2800 Lei. Urcarea se motivează cu dublarea prețurilor alimentelor dela publicarea concursului (mijlocul lui Iunie) încoace.

Trenuri-capele. Sunt lucruri americane, unde grija de cele sfinte înțelege să faciliteze și călătorilor împlinirea obligamentului de-a participa la serviciul divin în Dumineci și serbători. Trenurile-capele sunt provăzute cu un apartament privat pentru preot și familia lui, iar vagonul în care este instalată capela are 90 de strane pentru credincioși. Până acum circulă 7 din aceste biserici ambulante, atașate la trenurile exprese și e vorba ca în curând toate liniile să aibă asemenea trenuri.

Adunarea generală a Asociațiunii din Sibiu s'a fixat mai nou pe ziua de 21 Septembrie (Sântă-măria mică) și se va ține în acest an la Timișoara, unde se va face din acest prilej o impunătoare manifestație culturală românească.

Noul regim al cerealelor. Admitându-se principial libertatea completă a transportului și comerțului de cereale în lăuntrul țării, Consiliul de ministri a oprit exportarea de grâu, secară și derivatele lor. De asemenea a crezut, că trebuie să mențină actualul regim și pentru porumb, avansând, că intrucât recolta va fi abondentă, se va îngădui și pentru porumb regimul celorlalte cereale libere la export. Pentru grâu s'a fixat prețul maximal de 25 mii lei de vagon și pentru ca totuși să i-se dea rangul ce l-a avut totdeauna față de celelalte păioase în ce privește prețul, s'a hotărât, că de fiecare vagon, vândut morarilor autorizați s'au cumpărat de organele statului (armata și alte oficii de stat), să se dea producătorilor o primă de 5000 lei, așa că prețul grâului oprit la export să ajungă totuși la 30.000 Lei. S'au luat apoi și alte măsuri referitoare la regimul măcinșului, la proporția de extracție, la prețul pâinii și altele.

De pe vatra Câmpiei ardelen, unde am dori o viață culturală cât mai intensivă, din *Ludoșul Murășului* ni-se anunță pe ziua de 6 August c. o petrecere de vară, al cărei venit curat e destinat pentru edificarea caselor parohiale de acolo.

Academia agricolă din Cluj ne roagă să anunțăm, că pentru începutul anului școlar viitor are la dispoziție 30 locuri de bursieri, cari se vor lua prin concurs. Materiile de examen vor fi: științele naturale, matematica și științele fizico-chimice după programul liceului. Înscrierile la concurs se primesc până în 15 Oct. La petiție se vor alătura: a) actul de naștere; b) certificatul de maturitate; c) certificat de paupertate și d) dovada că este cetățean român. Învățământul durează 4 ani.

Mulțumită publică. Ni-se cere publicarea următoarelor șire: »Curatorul bisericii gr.-catolice din Boș (prot. Cojocnei), aduce prin aceasta mulțumită publică dlui Emil Mureșan, consilier al ocrotirilor sociale din Cluj, pentru că a dăruit bisericii noastre de acolo un elopot în preț de 6000 Lei. Dumnezeu să-i răsplătească însutit«.

† **Pâr. Aurel Fodor**, parohul din Așchileul mare (prot. Cluj), s'a stins la 18 Iulie, — în anul 64 al etății și 40 al preoției sale cinștite. A fost unul dintre preoții, cari înțelegând importanța presei, a găsit timpul necesar pentru a contribui la susținerea ei și cu scrisul său, uneori poate greșit, dar totdeauna interesant. — Odihnească în pace!

† **Pâr. Traian I. Fărcașiu**, arhidiacon onorar și profesor în retragere dela Beiuș s'a stins acolo la 11 Iunie în anul 68 al etății și 30 al preoției. — Odihnească în pace!

† **Elena Dumitreanu născ. Crișan**, soția pâr. Liviu Dumitreanu din Sântimbru, s'a stins la 10 Iulie c. în etate de abia 33 ani. Afară de soțul său nemângâiat o deplâng 6 orfani minori, între cari 4 fetițe. — Fie-i partea cu dreptii!

Telefonul „Unirii“.

Redacțional. Lipsind redactorul nostru vre-o 2 săptămâni din Blaj, rugăm ca lucrurile cari privesc redacția să nu i-se trimită în acest timp lui personal, ci pe adresa: Red. »Unirea« Blaj.

„Învățătorul“. Cluj. Că șirele cuprinse într'un »Telefon« din Nr. 22 (3 Iunie) al acestui organ nu aveau să vă facă deosebită bucurie, o știm. Ele nici nu aveau această menire. Dar ca pe temeiul lor să se poată scrie un articol ca cel semnat de d. Gavril Almășan din Nr. 9-10 al revistei DV. n'am crezut niciodată. A numi stăruințele bisericilor românești din Ardeal — prin cari, și în serviciul cărora, au ființat toate școlile noastre de dincoace de Carpați —, stăruințe cari se depun azi, în interesul bineprimit al neamului, pentru păstrarea caracterului lor profesional: o »concepție rușinoasă«, este deadreptul o nerușinare. Și dacă grozavul d. Almășan și-a permis totuși această ieșire, noi credem, că congresul învățătoresc convocat pe zilele 6-8 August la Cluj va ști să-i tempereze puțin zelul ce-l depune într'u batjocorirea bisericii care l-a crescut. Noi n'o mai încercăm, fiindcă nu înțelegem să stăm de vorbă decât cu oameni cari știu până unde se poate merge într'o luptă de principii, care nu se decide prin lovituri cu furciolul.

P. București. Este aproape eschis, cu P. V. Ordinariat de Oradea să fi hotărât deschiderea cursurilor de teologie fără de-a avea la îndemână puterile didactice necesare. Informațiile revistei orădane »Orzem«, pe cari aceasta le prezintă deadreptul ca un interview luat cu Preasfințitul Valeriu, le socotim deci ca lipsite de orice temei, cel puțin în ce privește partea referitoare la această chestiune, care a făcut atâta vâlvă în o parte a presei noastre. De aceea nici nu ne ocupăm deocamdată cu comentăriile ei răutăcioase.

D. Cluj. Da, societatea pe acțiuni »sf. Unire« pentru care decurge acum subscrierea este identică cu aceea, pentru care s'au făcut anumite semnări la începutul anului 1919. De altfel am luat măsuri să Vi-se trimită un prospect de emisiune, privitor la care observăm, că ultimul termen de subscriere s'a amânat pe ziua de 15 August c.

Dr. D. Oradea. Suma transpusă prin pâr. Bălan am primit-o. Mulțumim pentru suprasolvire.

„KRISTÁLY“ — Spălătorie chimică
CLUJ.

Văpsește și curăță

În Blaj e reprezentat prin

Traian Novac,
comerciant.

Semnați! Semnați!

— Acții —

la Societatea de editură

Sfânta Unire

|| Cea mai importantă
mișcare a vieții no-
: stre bisericești. ||

Ultimul termen de subscriere:

□ 15 August 1922 □

Cum se vindecă Reumatismu
și Gutta

este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de șeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșură se trimite la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul DV. să cereți chiar astăzi această broșură, prin o cartă postală adresată la FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova